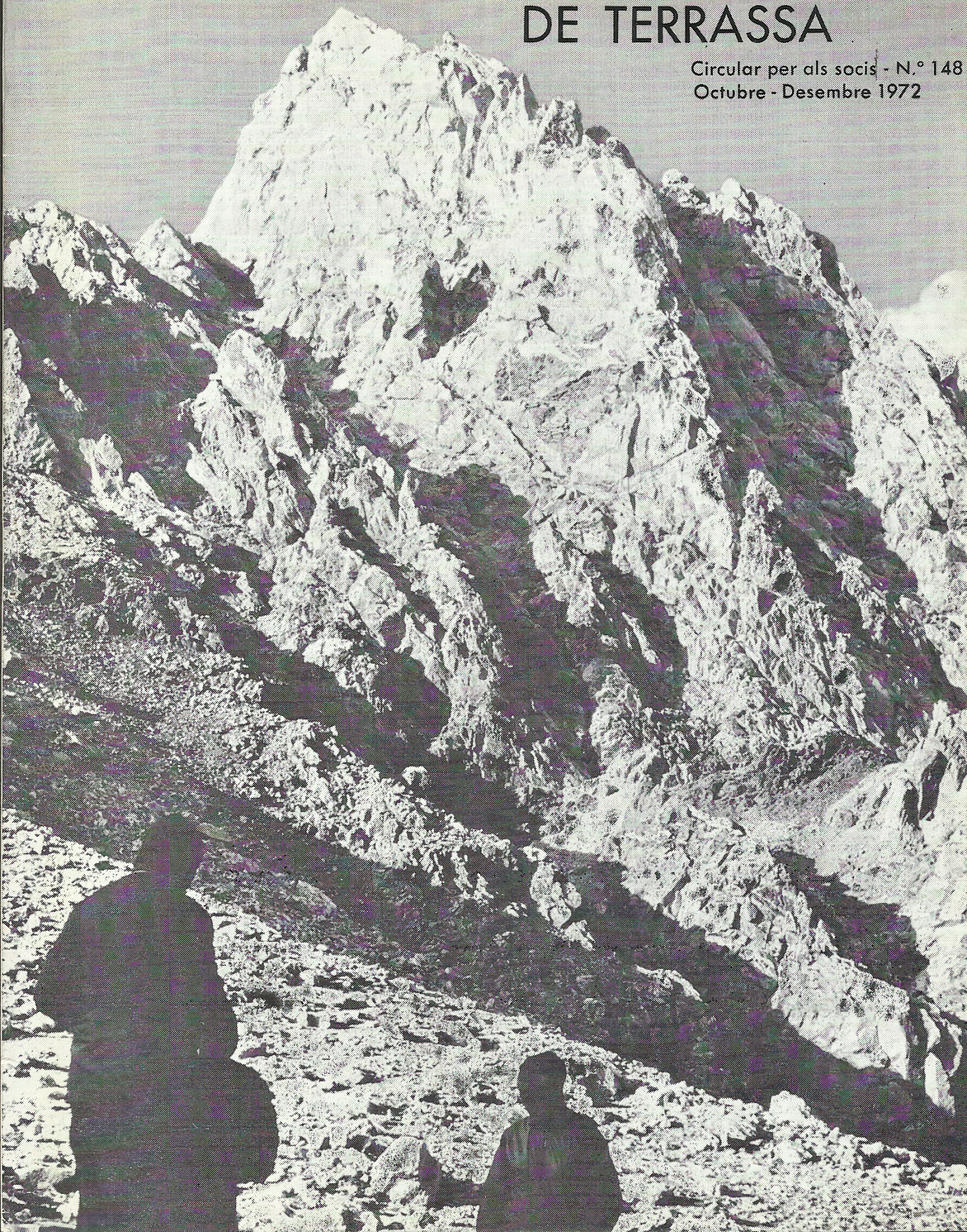

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Circular per als socis - N.º 148
Octubre - Desembre 1972

Sumari:

REUNIÓ INTERNACIONAL D'ALTA DIFICULTAT.

ELS PARCS NACIONALS I LA DEFENSA DE LA NATURALES, per Jaume Fabrès i Amorós.

AGUSTÍ FABRA, O LA FIDELITAT, per Joan Bpta. Galí i Barba.

BIOESPELEOLOGIA, per Antoni Serra i Sorribes.

EL MÓN DE L'ESPELEOLOGIA, per Ramon Cabeza i Sabater.

EL MEU NADAL A MUNTANYA, per Àngel Casanovas.

IV CURS D'EXCURSIONISME PER A NOIS I NOIES DE 14 A 16 ANYS.

CRÒNICA: Actes.

BIBLIOTECA: Relació de llibres entrats. Comentari.

SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA: Comentari del XXII Curset d'Escalada.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA: X Concurs Social de Diapositives de Color sobre temes de Vacances.

SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES (S.I.S.): XI Curset d'Iniciació a l'Espeleologia.

EXCURSIONS REALITZADES.

GRAVATS (interior): Pic de Les Bans. Couloir Nord, per A. Martínez. - Miriàpod Lysiopetalum, per Ramon Pineda. - "Paisaje 1.002" per Joan Mestres i Martí. Primer premi de la classificació general del XXXVII Saló de Fotografia, XVII de Muntanya, Vuitena Edició Nacional.

PORTADA:

EL CIM DEL GRAND TETON (4207 M.) I L'ARESTA S. O.
EN EL COR DEL PARC NACIONAL DELS TETONS, A WYOMING, EE. UU.,
AL CENTRE DE LES MUNTANYES ROCOSSES.

CLIXÉ: J. FABRÉS I AMORÓS

Adherit a la
F. C. M.
i
F. C. E.

Circular per als socis n.º 148

OCTUBRE - DESEMBRE 1972

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

REUNIÓ INTERNACIONAL D'ALTA DIFICULTAT

Publiquem a continuació, per la seva importància, degut a la ferma actuació alpina que representa, l'article aparegut a la Revista de la Federació Espanyola de Muntanya, en el qual es fa menció, de l'activitat d'un membre del nostre Centre, el passat estiu:

“La Secció de l'Isère del Club Alpin Français, va comunicar a la Federació Espanyola de Muntanya, l'existència d'una Reunió Internacional d'Alta Dificultat, la qual estava reservada als membres dels Clubs Alpins que tinguessin una gran experiència de la muntanya, en totes les seves formes (roca-neu, gel, mixte, etc.).

El programa estava orientat a la realització de grans vies mixtes i dirigit per en Gabriel Mollard (Guia d'Alta Muntanya). Els assistents havien d'efectuar vies de nivell D i MD en cap de corda, i per a ésser admesos calia enviar llurs historials esportius.

La Federació Espanyola va seleccionar per aquesta reunió a Jerónimo López Martínez, membre actiu del GAME, i a Alfred Martínez i Feliu, membre de la Categoria regional del GAME (Secció Catalana), pertanyent al C.E. de Terrassa.

La Reunió es va desenrotllar del 23 de juliol al 5 d'agost de l'any en curs, tenint com a base el Centre Alpí de Le Berarde (L'Oisans).

Aquesta Reunió ha presentat un doble benefici per als alpinistes espanyols que hi van assistir. En primer lloc, l'haver conegut el mas-

sís “Des Ecrins” (Alps), poc freqüentat pels alpinistes espanyols. Els nostres representants, podran així, orientar els escaladors de totes les regions, que vulguin visitar aquestes magnífiques muntanyes de l'Oisans, on es troben itineraris de gran categoria i de totes les dificultats, amb l'avantatge de poder comptar amb un temps més apacible que en els Alps Centrals.

El balanç d'aquesta Reunió ha estat favorable en tots els sentits, doncs també la direcció del Statge ha quedat complaguda del comportament i nivell tècnic dels nostres representants i volen per a les pròximes trobades, l'assistència d'escaladors del nostre país”.

ACTIVITAT REALITZADA

- Ascensió a Les Bans (3.670 m.), pel Couloir Nord. Escalada en gel, 400 m. MD.
- Ascensió a l'Agulla Dibona (3.130 m.), per la cara Sud, via Madiet. Escalada en roca, 350 m. MD.
- Escalada del Gran Pic de La Meije (3.989 m.), per la cara S. anant a sortir a l'aresta a través del Glacier Carré. Escalada en roca de 900 m. D. superior. Des de l'altura del Gran Pic, travessia de totes les puntes de La Meije, fins al refugi de l'Aigle, D.
- Escalada a l'aresta E. de Le Rateau (3.809 m.). AD superior.
- Escalada al Pic Bord des Cavales (3.362 m.), cara E., via directa de Genepis, 200 m. MD.
- Escalada a l'Agulla de la Gondolière (3.327 m.). Cara N., Pilier Candau, 500 m. MD inferior.
- Escalada al Couloir N. del Le Coup de Sable (3.327 m.). Escalada en gel, 500 m. MD.

Totes les ascensions realitzades, exceptuant La Meije i l'Agulla Dibona, és molt probable que siguin primeres nacionals, doncs a cap refugi s'hi trobaren firmes d'escaladors espanyols.

Commemorant un Centenari

Els Parcs Nacionals i la defensa de la Naturalesa

Fa exactament un segle que als Estats Units nasqué i s'escampà una idea: esguardar més atentament la natura, la vida salvatge i vegetal que envolta la vida de l'home. Defensar-la i cuidar-la per a lliurar-la íntegra a les futures generacions per al gaudi espiritual, per a la joia i per a la salut de tot el poble, sense els privilegis que a Europa feia que les úniques reserves que quedaven, eren els vedats dels reis i nobles, per al seu únic i exclusiu plaer.

Idea profundament democràtica que aviat va conquerir adeptes en molts altres països del món. En realitat, el General Grant, famós en la solució de la guerra del nord contra els secessionistes del sud, segurament veié en aquesta idea una font d'acostament entre els diferents Estats que s'havien enfrontat en la guerra civil, i no s'equivocà pas gaire. Es va produir un fenomen social positiu de gran turisme popular.

I l'any 1872 el primer Parc Nacional de defensa de la Naturalesa naixia: el Yellowstone, en la part central de les Muntanyes Rocoses, entre els estats de Montana, Idaho i Wyoming. Pocs anys després venia el Yosemite, en la Sierra Nevada de Califòrnia, i progressivament, fins a més de trenta parcs i unes dues centes reserves de tota mena, solament als Estats Units.

Jo voldria dir que el nostre país, que no ha estat mai gaire sensible a l'amor a la naturalesa, per culpa del dèficit cultural endèmic que sofrim, hauria de ser el primer a vibrar amb aquesta idea, perquè n'estem més necessitats que enlloc. Deu ser a causa de la nostra llatinitat que assistim insensibles a les talles d'arbres més salvatges i als sofriments inútils als animals... Tinc poca esperança en els resultats de les campanyes i les súpliques. Fa vint-i-cinc anys vaig escriure un article en favor del nostre pobre bosc del Gresolet, en el Berguedà, que era un crit de desesperació dolorida. No sols no es va aturar la brutal tallada a matarrasa, sinó que encara vaig haver de patir alguns maldecaps (de quin nom no vull recordar-me) per haver mencionat la paraula "Parc", havent-ne estat definit per la Generalitat en temps de la República. Desgraciat país aquell que invalida àdhuc el bo que fa el partit contrari!

Respecte als Parcs Nacionals hi ha una font d'informació interessant pel que fa al nostre país: el llibre "Parques Nacionales Españoles", de l'enginyer doctor Guillermo Muñoz Goyanes, editat el 1962 a Madrid per "Caza, Montes y Pesca", quines paraules d'introducció són expressives: "Puede decirse que en España los Parques Nacionales tienen su origen, sus precursores, en los lugares que se reservaban para recreo y entretenimiento de los Reyes, como Balsaín y más recientemente en los cotos de Gredos."

Devem a Alfons XIII, que fou un Cap d'Estat que viatjà bastant, l'interès per a la creació de Parcs a Espanya. I el primer pas fou donat al Senat pel Marquès de Villaviciosa, don Pedro Pidal y Bernardo de Quirós, el 14 de juny del 1916. Havia fet un viatge a Amèrica en companyia del seu fill i quedà fortament impressionat per les bel·leses dels Parcs de Yellowstone i de Yosemite, per la severa i eficient conservació de la vida salvatge, per l'espectacle insòlit dels ramats d'òssos anant a menjar pacíficament prop del "lodge" on estaven estatjats.

El marquès va pronunciar un discurs apassionat, digne de l'època, eloqüent i llarg. Entre altres veritats, digué: "... Bien sabido tenéis por experiencia que la acción del Estado es la única eficaz y duradera. ¿No estáis oyendo todos los días que lo que es del común es de ningún?...". Resultat, que el President del Consell de Ministres don Alvaro de Figueroa, Conde de Romanones, escoltà la petició i sis mesos després naixia a Espanya el Parc de Covadonga, seguit del d'Ordesa, regnant Alfons XIII.

Aquests dos parcs eren de superfície casi irrisòria, si es comparen, no sols amb els dels Estats Units, sinó amb la majoria de parcs europeus que ja s'havien definit impulsats per l'exemple del Yellowstone. Ordesa té dotze quilòmetres de llargada per dos d'amplada. Ni tan sols s'hi va anexionar l'alta muntanya de les Tres Sorores, ni la veïna vall d'Añisclo, com hauria estat més que lògic. És la força d'aquesta endimoniada propietat privada, que aquesta mateixa tardor ens ha vallat amb filat de punxes l'accés al mateix cim del Puigsacalm, ajuntat a la gasiveria de l'Estat a pagar legalment allò que compra als particulars.

Tornem a l'any 1918, data de formació dels dos primers parcs ibèrics, i hem de saltar al 1957 per a veure com l'Estat espanyol procedeix a la creació de nous parcs. Trenta nou anys! Vingueren el de Sant Maurici-Aigües Tortes i dos a les Illes Canàries, solament

sobre el paper... Perquè l'Administració va continuar sense atendre'ls ni menar-los en el més mínim. I ací torno a donar la paraula al dit enginyer de "Montes" señor Muñoz Goyanes: "Que el Estado se abstenga de ninguna otra declaración de Parque mientras los cinco existentes no sean atendidos técnica y económicamente como es debido."

I "pruebas son amores", mireu en les simples dades que ell mateix ens facilita: Espanya va dedicar, l'any 1936 la suma de 200.000 pessetes a Parcs Nacionals. El 1961, als 25 anys, el "Presupuesto del Estado" dedicava als "Parcs" la suma de 22.500 pessetes, disminuint l'aportació quasi deu vegades, malgrat haver augmentat de dos a cinc els "parcs" inscrits al país, además d'haver transcorregut un quart de segle d'erosió monetària.

L'amor a la naturalesa, doncs, podem dir que no ha vingut ni de baix ni de dalt a casa nostra. Però tots els que tinguin consciència de que la necessitem en tots els aspectes, han de reaccionar prenent sobre seu part dels drets i dels deures que la seva conservació ens obliga.

A tot el món funciona una gran societat, la World Wildlife Fund —la W.W.F.— que té la casa central a Suïssa i que fa irradiar arreu l'interès per la naturalesa, protegint amb les aportacions mundials la fauna, la boscúria i la bellesa d'allà on més necessitat es troba, que presideix el príncep Bernat d'Holanda per a tot el món. A Madrid, amb el nom de A.D.E.N.A. funciona la sucursal espanyola d'aquesta institució que el mateix Príncep d'Espanya ha presidit fins fa poc temps. L'hauríem d'ajudar tots, malgrat les dificultats que troba la seva direcció, no caient en la temptació tan catalana de volguer també en això fer capelletes amb l'excusa de que aquell llum ens sembla que no illumina prou...

Perquè si hi ha uns ciutadans a qui compromet més aquesta salvaguardia és als milers d'associats de tots els centres d'excursionisme, als muntanyencs, als escaladors, als esquiadors, als alpinistes que fan de la natura i la muntanya el seu gran camp de joc i d'estudi, la seva segona llar. I que els joves especialment pensin en el compromís d'aquest respecte, per tal de deixar a les futures generacions quelcom més que unes muntanyes calves, un país pelat, tibat i sembrat d'escombraries...

Jaume FABRÉS i AMORÓS

Tardor del 1972

Agustí Fabra, o la fidelitat

En la recerca d'una frase que reflexi la personalitat d'Agustí Fabra, desaparegut d'entre nosaltres fa poques setmanes, m'ha semblat escaient la de "Agustí Fabra, o la fidelitat".

El nostre company fou, sens dubte, un home amb ideals, més encara, jo diria, un home de grans ideals, si aquests són, ni més ni menys, la fe, la pàtria i la muntanya. Agustí Fabra mantingué sempre vers els mateixos una fidelitat a tota prova. Ell fou fidel a la seva fe, a la seva pàtria i a la seva afició per les nostres muntanyes, així com també, natural conseqüència, fou fidel als seus amics, i de tal cosa en sóc bon testimoni en recordar l'estreta amistat que havia mantingut amb el meu pare, fruit de la coincidència d'ideals i de somnis...

L'estreta relació forjada en el treball directiu del Centre en els anys trenta i en la Comissió "ABAT OLIBA" de la nostra ciutat (i si d'alguna cosa es sentien orgullosos ells dos en el món era precisament d'aquest treball), em feu conèixer l'efectivitat de la seva actuació al servei dels seus ideals, i, són paraules del meu pare "gràcies a la fidelitat i col·laboració de l'amic Fabra, he pogut superar les dificultats que amb gran abundància i disgustos es presentaren en el llarg de la meva gestió al front del Centre Excursionista i de la Comissió Abat Oliba i reexir en la meva tasca".

Aquestes paraules crec que justifiquen el meu modest comentari sobre l'amic desaparegut, el qual va sapiguer materialitzar els seus ideals de fe, pàtria i muntanya en un sol símbol: MONTSERRAT!

Joan Bpta. GALI i BARBA

BIOESPELEOLOGIA

Els passats dies del 24 al 29 de juliol, dos membres de la S.I.S., Enric Prat i el que signa, vàrem assistir al Campament Nacional d'Espeleologia "Mazuco 72" (Oviedo).

Entre altres activitats més burocràtiques, però no per això menys interessants, vàrem realitzar l'exploració de varies cavitats, entre elles Cueva del Cueto Sol, Cueva de Balmori (de gran interès arqueològic), Cueva del Collao Rubiera i el Pozo del Fresno. En totes elles es van fer estudis biològics, un dels quals és la descripció del següent animal cavernícola.

Classe: Miriàpod; Ordre: Diplòpod; Família: Iulidis; Gènere: *Lysiopetalum*; Espècie: en vies d'estudi; Data de la troballa: 25-7-72; Lloc: Pozo del Fresno, Mazuco (Oviedo).

Descripció: Té una llargada d'uns 18 mm. El seu cos està format per un cap i una sèrie de segments, no distingint-s'hi el tòrax de l'abdomen.

El cap és portador de dues antenes formades per set artells.

L'aparell bucal està compost d'un llavi superior, un parell de mandíbules, proveïdes d'una mena de plaques que li serveixen per triturar, i una peça inferior imparell, constituïda per dos parells més de mandíbules. No presenta òrgans visuals.

El cos està format per 41 anells o segments, portant cada un d'ells dos parells de potes. En el segment nombre 7 trobem que les potes estan transformades en òrgan copulador de mascle.

Ecologia: Es troba a les cavitats sobre pedres i llocs humits.

S'alimenta de vegetals provinents de l'exterior i de tota mena de substàncies orgàniques en descomposició.

Quan són molestats s'enrotllen en espiral i per unes glàndules cutànies que té al llarg dels costats del seu cos segregen una substància nociva per petits animals.

Es reproduïxen per ous que són guardats per la femella. Els fills neixen solament amb tres parells de potes.

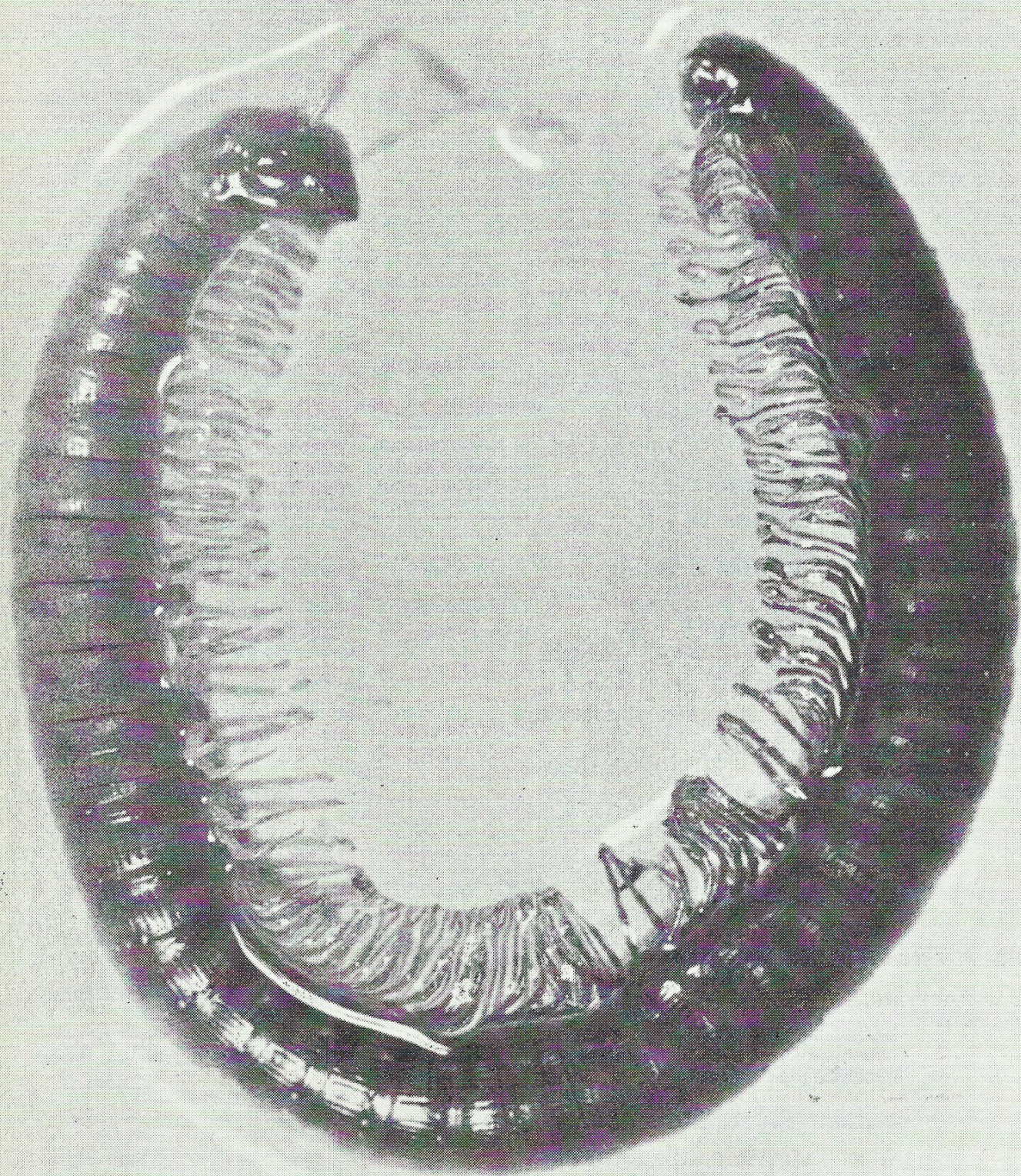
Antoni SERRA i SORRIBES

FOTOGRAFIA

S'han fet algunes proves utilitzant diferents sistemes. La present s'ha realitzat mitjançant una manxa d'aproximació per macrofotografia. La font lluminosa ha consistit en tres focus, disposats amb un angle de 45°, per tres costats diferents. La pel·lícula utilitzada és d'impressió ràpida. El miriàpod ha estat montat sobre fons blanc i humitejat amb alcohol de 75°.

Ramon PINEDA

El món de l'espeleologia

L'home cada dia es replega més cap a la terra baixa. Però per una singular compensació, la muntanya no havia estat mai tan visitada com ara.

I és que la gent no vol tancar-se entre muntanyes, però va cap a la muntanya molt de bon grat per a buscar-hi l'oblit de les precons ciutadanes, fàbriques i oficines, cases sense horitzó, carrers plens de trànsit, de sorolls estridents, i replens d'aire contaminat per gasos, fum i pols.

També hi ha qui cuida d'anar a la muntanya amb ganes de conèixer-la i estudiar-la "a fons". Corrobora aquesta afirmació llegir el programa d'activitats editat pel Centre Excursionista de Terrassa, el qual fa esment del XI Curset d'Espeleologia amb les seves corresponents lligons teòriques i pràctiques.

D'aquestes últimes, la Televisió fa poc que se'n féu ressò en presentar algunes escenes d'immersió efectuades al proper pantà de Can Bogunyà, i així mateix es veié l'exploració d'un avenc de la muntanya de Sant Llorenç, tot a càrrec d'elements de la primera entitat excursionista terrassenca.

Molts es preguntaran què és l'espeleologia. Doncs bé: és una branca de la ciència geogràfica que inclou l'estudi o coneixement de les cavitats naturals de la terra.

L'espeleologia es proposa estudiar i valorar les grutes i avencs, a part de tot allò que puguin contenir. A aquesta activitat, mig científica i mig esportiva, s'hi dediquen a la nostra ciutat, com en tantes d'altres poblacions, un grup de joves del nostre Centre.

Naturalment, l'aspecte científic d'aquestes exploracions no està descuidat, i es confia aquesta tasca a experts mestres que tenen cura d'examinar els resultats obtinguts pels joves exploradors, ensems que orienten la seva actuació.

Temps ha, alguns xicots espeleòlegs s'assignaren la poc agradable tasca de posar anelles de reconeixement a les potes d'unes quantes rates pinyades, tal com es ve fent amb les aus migratòries. Això permet d'esbrinar si també la família dels quiròpters segueix en els seus desplaçaments d'una a l'altra caverna, una direcció constant natural, o bé s'abandonen al caprici individual dels rodamons.

Algunes de les rates pinyades que s'allotgen penjades al sostre de la sala natural més fonda de l'avenc del Daví (que fa uns anys poguérem observar personalment que són alguns centenars), havien estat anellades a França, prop de Marsella.

Cal fer constar, no obstant, que els cavernícoles més interessants, almenys per a la ciència, són els insectes. La seva troballa, com escorpins i altres animals d'aquest tipus, contribueix en gran part a reconstruir la forma que tenia l'escorça terrestre a l'època de les grans mutacions geològiques del nostre planeta.

Els espeleòlegs anomenen a aquests insectes "fòssils vivents", perquè són un testimoni viu del passat remotíssim. Algunes espècies d'insectes que vivien antigament als boscos es refugiaren a les coves i avencs quan els gels cobriren la superfície terrestre, i ja no varen sortir-ne més.

Les activitats dels nostres espeleòlegs no sempre tenen finalitats estrictament esportives o científiques, sinó que de vegades les seves actuacions són pràctiques i humanitàries, com és el salvament de persones, esbrinar l'existència de llacs subterranis o buscar l'origen i possibilitats d'algunes deus d'aigua.

Ramon CABEZA i SABATER

(Resumit i traduït de "Tarrasa Información")

EL MEU NADAL

Nadal! Un vent de glaç
gela el pobre cos meu.
Oh, paradoxa de la nit serena,
és nit de Pau, i sóc sentinella en la neu.

Però el pensament vola lluny
i m'adono que ara em puny
l'espina de l'enyorança,
que penetra dintre meu.
Cluc d'ulls, amb dolça delectança,
veig com cauen borrallons de neu,
com papallones ferides,
damunt les lloses humides
de carrerons de pobles i viles.
Quin goig. Ja neva!
Vola lluny el meu esperit,
i sento la tebior de la llar meva
guarnida tota amb els joiells del gebre,
i el regust de la flaire de molsa i de pi,
d'aquell ingenu pessebre
que, durant tants anys, jo vaig bastir.
I oeixo el batre d'ales
d'aquell exèrcit d'àngels del portal,
i percebeixo ja, el cant de les nadales
que fan tanta alegria pel Nadal.

A MUNTANYA

Al cor de la muntanya
enmig d'un mar de glaç,
he fet llarga meditació...

Sortós de mi! La joia serà plena!
car m'envolten mil cançons...
Com si polsés les cordes tenses
d'una arpa, vaig cercant el cant sublim.
Vull sentir les notes grans, immenses
de la cançó de Pau que ve del cim.
Oh, si!, ja he trobat la melodia,
ben clarament ho he sentit,
és tot el món que canta amb alegria:
"Santa nit, plàcida nit".

Cofret de música, devot com un saltiri
m'has dut cançons d'arreu. Quin devessall!
M'has omplert de l'accent litúrgic
del misteri de la Missa del Gall.
Gràcies Senyor; a la gèlida congesta
també hi ha arribat el Nadal.
Amb música i records, la nit que passi,
mentre jo escolto el nadalenc concert,
serà semblant a un oasi,
enmig de la blanca gelor, d'aquest desert.

Àngel CASANOVAS

IV Curs d'Excursionisme per a nois i noies de 14 a 16 anys

Per quart any consecutiu hem preparat el CURSET D'EXCURSIONISME destinat als escolars de 14 a 16 anys, que avui us presentem.

L'afany dels monitors d'aquests cursets, és el d'inculcar a la jovenalla que vol seguir-los, un veritable entusiasme per la muntanya. I com que no tot ha d'ésser esforç físic, també hem programat, com en anys anteriors, un seguit de dissertacions divulgadores —a càrrec de prestigiosos especialistes— de temes íntimament lligats amb la muntanya, com són: els coneixements científics de la naturalesa, les diferents especialitats de l'excursionisme i la història i la cultura de la nostra terra.

Compaginarem una i altra faceta: esports i ànima. I tenim l'esperança d'aconseguir els resultats que ambicionem.

Qui sap si les nostres crides, dels anteriors cursets, pecaven de ser una mica massa idealistes. No hi fa res. Som així. Sentim la urgent necessitat de divulgar les nostres coses. Igual com els atletes que en plena cursa, es lliuren uns a altres el "testimoni" de la seva participació, així nosaltres, volem responsabilitzar uns "relleus" prou capacitats que, puguin veure i vibrar amb els mateixos sentits que els nostres.

Es clar que, també ens agrada la facècia i la gatzara de bona llei i tots encara ben joves (monitors i cursetistes) per voler oblidar (només per alguna llarga estona) els trencalls del camí quotidià.

Veniu doncs al Curset. Sabem que no us defraudarà.

Us hi espera amb il·lusió, el Cos de Monitors del IV Curs d'Excursionisme.

Crònica

— 20 d'octubre: Presentació en el nostre saló d'una projecció de diapositives en color, titulada "ELS PARCS NACIONALS DE L'OEST AMERICÀ", comentades per Jaume Fabrès i Amorós. Detall de diverses excursions i escalades efectuades a les Muntanyes Rocoses, "Sierra Nevada de California", "Gran Canyon del Colorado", "Navajos", etc. Aquesta conferència anava subtitulada: Comemoració del Centenari Mundial dels Parcs Nacionals i Defensa de la Natura.

Podem qualificar molt elogiosament la col·lecció presentada de diapositives i destaquem per la seva originalitat una sèrie de fotografies captades en aquella zona de diversos fenòmens geològics, que provoquen unes llenques de colors, que produeixen la sensació d'uns veritables quadres abstractes.

Ens presenta en Fabrès la grandiositat dels Parcs Nacionals d'aquella zona i ens fa una mica d'història de la seva fundació. Ens sorprèn la grandiositat dels boscos de sequoies, la fauna en llibertat, adequadament atesa per evitar perill per l'home. Els óssos i els pumes hi són abundosos.

Cal fer constar que en Fabrès aconseguí una primera nacional, al ascendir acompanyat de la seva esposa, el Grand Teton (4.220 m.) a les Muntanyes Rocoses.

En acabar la sessió fou molt felicitat per la nombrosa concurrència, per la seva bella i emotiva dissertació.

— 3 novembre: En Josep Maria Arias i Ventalló ens presentà en el Cinema Catalunya, de la nostra ciutat, la conferència acompanyada de diapositives fotogràfiques en color, titulada "AL SUD DEL RIU ORINOCO I ILLES GALAPAGOS". Nova excursió a Amèrica del nostre amic, que ens fa l'obsequi de les seves impressions amb una fidelitat que ens enorgulleix i ens honora.

Amb la seva peculiar manera d'expressar-se, acompanyem ja a l'Arias des del primer moment en el seu viatge al sud de Veneçuela i anem junt amb ell en tots els medis de transport: avió, barca i també a peu. No se'ns escapa cap detall de la grandiositat de la selva o dels seus pobladors.

Les Illes Galàpagos mereixen menció especial, per la seva raresa de terra turmentada i poblada d'éssers irreals, d'una fauna autòc-

tona no vista enlloc més. Ens en fa també tota la història de les diferents estades dels homes, en aquelles illes.

El públic que ocupava completament tot el local, seguia amb delit les incidències de la marxa.

L'amic Arias fou felicitat pels assistents, molt efusivament, en acabar la seva dissertació.

— 10 novembre: Projectió col·lectiva de diapositives i pel·lícules del Campament de Vacances d'enguany. Es presentaren unes 150 diapositives i una pel·lícula. Una sessió molt concorreguda per tots els socis que participaren en el Campament i que seguiren amb veritable interès i rememoraren les incidències de la sortida estiuenca a ple Pirineu.

— 15 novembre: Al Cinema Catalunya, presentació de "L'HOMENATGE A PAU CASALS" acte organitzat per diverses entitats locals: Amics de les Nacions Unides, Amics de les Arts i Joventuts Musicals, Casino del Comerç, Societat Coral Joventut Terrassenca, EPIC i Òmnium Cultural i nosaltres.

El Sr. Oriol Martorell, parlà de l'obra artística de Pau Casals, que la classificà com a intèrpret del violoncel, compositor i director.

Dins la història d'aquest instrument hi ha dues etapes: abans i després de Pau Casals. Destacà les facetes del mestre més significatives, com són la consciència professional i l'amor incansable pel treball.

Seguidament es projectà la pel·lícula del Sr. Pere Masdeu, document biogràfic del mestre, des de la seva infantesa, fins a l'actualitat.

El Sr. Joan Alavedra, glosà la personalitat del mestre Pau Casals, que coneix tan bé, pels llargs anys de convivència i col·laboració. Els seus viatges arreu del món, presentant el "Poema del Pessebre". Nombroses anècdotes i moments viscuts al costat del mestre, ens donaren la mesura exacta del seu humanisme.

Finalment vam escoltar "L'Himne de les Nacions Unides" del qual és autor el mestre Casals.

Va tenir cura de la bona marxa de l'acte, el Sr. Jacint Cuyàs de la delegació de l'Òmnium Cultural de la nostra ciutat.

— 17 novembre: Acte d'obertura del IV Curs d'Excursionisme. Presentació del Curs a càrrec del Sr. Josep Mies, president de l'entitat i dels monitors del Curs, amb assistència de tots els cursetistes.

— 18 i 19 novembre: Tradicional excursió nocturna a Montserrat. Participaren 44 socis. Temps excellent.

Dificultat per seguir els antics camins, completament destruïts per l'aigua i per la vegetació incontrolada que, en ocasions els fa perdedors i en altres els obstrueix.

El sopar de germanor, molt animat. Les atencions rebudes de la comunitat benedictina, cal destacar-les molt especialment, en brindar-nos l'oportunitat de participar en la Santa Missa a les 6 del matí i facilitar-nos acolliment fins a l'hora del retorn.

Biblioteca

Relació de llibres entrats:

Donatius:

Dels seus editors i d'alguns socis:

— Mapa del corregiment de Mataró, edició de la Caixa d'Estalvis Laietana, de Mataró.

— Mapa de Roses (1645) edició Impremta Industrial, de Bilbao.

— Mapa de Palamós (1694) edició Impremta Industrial, de Bilbao.

— Mapa de Tarragona (1644) edició Impremta Industrial, de Bilbao.

— Atlante Español o descripción general de todo el Reyno de España, Tomo VII, Principado de Cataluña, corregimiento de Mataró (1783), Facsímil editat per la Caixa d'Estalvis de Mataró.

— Viaje a Mataró con el ferrocarril, de Joan Amich (1849), facsímil editat per la Caixa d'Estalvis Laietana, de Mataró.

— Breve y verídica relación de lo que la Ciudad de Mataró previno, y hizo en el feliz, quanto deseado desembarco de la Real Magestad de la Reyna N. Sra. D.ª Elisabet (esposa de Carlos III) —1708—, facsímil editat per la Caixa d'Estalvis Laietana, de Mataró.

— En Naciendo mi niño, villancico de Navidad a seis voces mixtas, de Mn. Joan Pau Pujol (Mataró 1570-1626), editat per la Caixa d'Estalvis de Mataró.

— Revista Mataronesa, setmanari, n.º 1, any 1856, facsímil editat per la Caixa d'Estalvis de Mataró.

— Revista Mataronesa, setmanari, n.º 50, any 1864, facsímil editat per la Caixa d'Estalvis de Mataró.

— La Molina: L'esquí, per E. Esteve i Itineraris, per J. Ramon, publicació de la U.E.C.

— Itineraris escollits, per R. M., publicació de la U.E.C.

— Poesies, obra definitiva, de Josep Punsola i Vallespí; Mataró 1970.

— 2.ª exposició internacional de espeleologia; Barcelona año 1970. Catàleg i detalls.

— La erosión del suelo y su control, de Quincy Claude Ayres. Edicions Omega, S. A. - Barcelona 1960.

Donatiu del seu autor:

— Cartes a Anna - 100 dibuixos, de Salvador Alavedra. Impressor Joan Morral - Terrassa 1972.

Comentari:

CARTES A ANNA - 100 DIBUIXOS, de Salvador Alavedra: Les cartes són un veritable testimoni de la història local i de la fina sensibilitat del seu autor. La vocació per la feina ben feta. L'ambient familiar. El treball a la fàbrica i l'assistència nocturna a les classes de la benemèrita Escola Municipal d'Arts i Oficis de la nostra ciutat. Els mestres Tomàs Viver, Josep Rigol i Cèsar Cabanes hi són retratats molt entranyablement. Els Amics de les Arts i el seu ambient, que és dir tot el moviment artístic de la ciutat. El parèntesi de la lluita entre germans i l'esperançat crit per la pau, de l'autor. L'escultura i també la música (el Mestre Ramon Serrat). La inspiració de l'artista davant dels models vius: l'home i la dona —un cos, una cara, unes mans— o davant de la naturalesa, l'arbre, el camí, les boires i les nostres properes i estimades muntanyes. La set que mai no es satisfà per aconseguir la bellesa i la veu d'alerta davant de les facilitats (?) dels temps actuals. I a la darrera carta encara ens commina a prosseguir l'obra empresa amb decisió i sense temor, plenament.

Un índex clou el volum amb els noms de tots els artistes dedicats a les arts plàstiques i afincats a la nostra ciutat o que en són fills, des del segle XV fins a l'actualitat.

Les reproduccions dels dibuixos, plenament aconseguides, com així mateix la pulcra presentació de l'obra, es deu a l'impressor local Joan Morral.

Estimem al Sr. Alavedra el seu obsequi i el felicitem per l'encert de la seva magnífica obra. La nostra biblioteca s'ha enriquit amb aquest volum, que ha passat a ocupar lloc d'honor en les nostres vitrines.

Secció d'Alta Muntanya**Comentari del XXII Curset d'Escalada**

El XXII Curset d'Escalada en Roca, organitzat per la S.A.M., i assessorat per l'E.N.A.M., es va realitzar els dies del 27 de setembre al 27 d'octubre de 1972.

Aquest curset és per ensenyar les tècniques d'escalada en roca més essencials. Cada any es feia un Grup, però aquest any se'n varen fer dos, degut a la quantitat de cursetistes, i el Grup A era el dels que s'iniciaven a l'escalada, i el Grup B, que era el grup dels que ja en sabien i volien perfeccionar-se. Aquesta era una novetat que mai s'havia fet, i era la de perfeccionament en les tècniques d'escalada.

El dia 27 de setembre, a dos quarts de deu de la nit, a la sala d'actes, es va fer l'obertura del curs amb la presentació de cursetistes i monitors.

El dia 1 d'octubre, es va realitzar la primera sortida a les Castelles (Sant Llorenç), el Grup A varen fer la via normal i el Grup B la Matalonga. En pràctiques d'encordament i RAPPEL i assegurança moderna, estàtica i dinàmica.

El dia 6 d'octubre, es va realitzar la primera lliçó teòrica sobre material i tècniques d'escalada. A càrrec del Sr. Alfred Martínez (E.N.A.M.).

El dia 8 d'octubre, es va fer la segona sortida pràctica, a la Regió de Trinitats (Montserrat). El Grup A: Varen fer la Mòmia, la Prenyada i el Gorro Mariner, per la vida normal. El Grup B: Varen fer la Panxa del Bisbe, per la via Mompart.

El dia 15 d'octubre, es realitzava la tercera sortida pràctica a la regió d'Agulles (Montserrat). El Grup A: Va fer el Dàtil, i unes pràctiques d'Escalada Artificial a una paret. El Grup B: Va fer la Cadireta d'Agulles i el Casc del Guerrer. Aquesta sortida s'havia de realitzar a Trinitats, però per causes convenients, la Junta del Curset va canviar les vies de pràctiques d'escalada artificial.

El dia 20 d'octubre, a la sala d'actes del Centre, es va donar la segona lliçó teòrica sobre equipament i previsions a muntanya. A càrrec del Sr. Angel Casanovas (E.N.A.M.).

El dia 22 d'octubre, es va realitzar la quarta sortida pràctica al Calderer (Pedraforca). El Grup A: Va realitzar les vies: Homedes, Pany, Estasen, la Canal del Rimbau, la Grallera, L'Auqué-Muñoz i altres. El Grup B: Va realitzar la via del Gran Díedre i la via Sivi-Genís, que és una 2.ª local.

El dia 27 d'octubre, a la sala d'actes del Centre Excursionista, va tenir lloc la Clausura del XXII Curset d'Escalada en Roca. I després es varen passar les diapositives de l'expedició del Centre Excursionista de Bages a l'Orient Mig.

Aquest és el resum de tot el XXII Curset d'Escalada en Roca.

Secció de Fotografia

X CONCURS SOCIAL DE DIAPOSITIVES DE COLOR SOBRE TEMES DE VACANCES

El passat dia 6 d'octubre, es celebrà la desena versió d'aquest concurs. Es reberen 11 colleccions, amb 62 diapositives. Resultaren guanyadors:

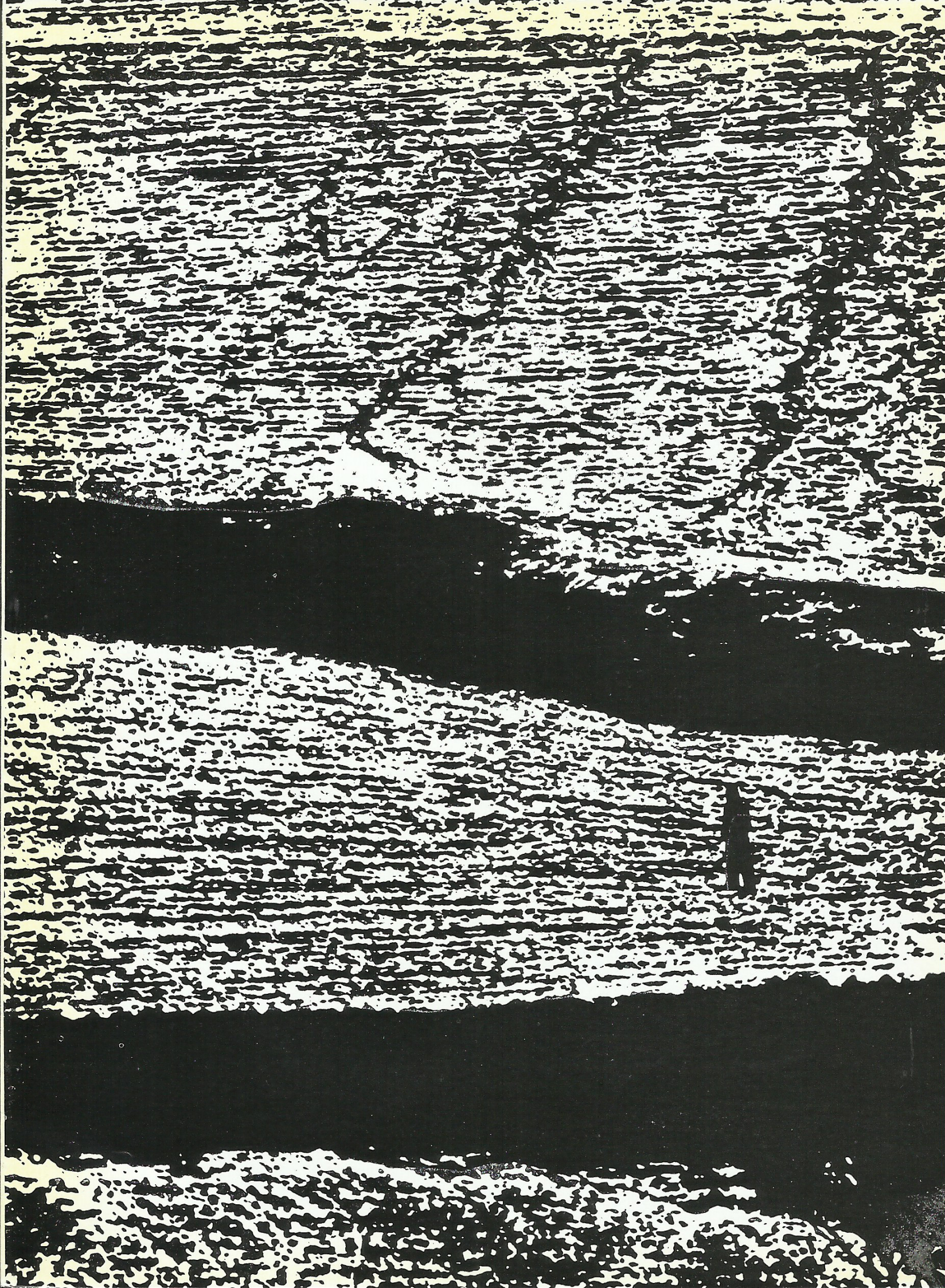
1er. premi medalla de plata del Centre: al Sr. Manuel Arissó i Vera.

2on. premi medalla de bronze del Centre: al Sr. Josep Fuster i Armengol.

Actuaren de Jurats, els nostres amics, del Grup fotogràfic del Casino del Comerç, Srs. Jordi Vilaseca, Miquel Reig i Eduard Segarra.

Ens complaem en reproduir en aquest número la fotografia guanyadora del primer premi de la classificació general del nostre Saló de fotografia d'enguany.

Secció d'Investigacions Subterrànies (S. I. S.)**XI Curset d'Iniciació a l'Espeleologia**

Com cada any, la Secció espeleològica del Centre ha organitzat el curset d'iniciació a l'espeleologia. Ara ja hem fet l'onzè —i comencen a ser molts!—. Però enguany ha tingut un caire ben diferent del d'abans: s'ha plantejat, intensificat i orientat envers als cursetistes l'aspecte científic, veritable i única finalitat de l'espeleologia. També podem dir que el grau de preparació —cada cop més elevat— dels monitors ha permès que en aquest curset fossin ells mateixos qui donessin les classes teòriques. En quant a la seva durada ha augmentat notòriament ja que sempre s'havia fet d'un mes i aquest any ha estat de tres, sempre amb la intenció d'un millor aprofitament de cara als cursetistes.

Es feren conferències sobres les diverses branques de l'espeleologia, com la d'iniciació, biologia, topografia, geologia, arqueologia, fotografia i anàlisi de l'aigua subterrània. En quant a les sortides pràctiques es triaren de tal forma que permetés al cursetista tenir una visió ben àmplia de l'estudi del món subterrani. Es feren pràctiques exteriors i de socorrisme, pràctiques amb bot, sortides enfocades específicament a la topografia i la biologia. Es visitaren cavitats enclavades en diversos terrenys, com els conglomerats de Sant Llorenç, els calcaris de Garraf, els de sal de Cardona visitant la cova del Forat Micó, una de les més importants del món en aquest aspecte de karst salí. S'explorà la Cova del Toll, interessantíssima de cara l'aspecte arqueològic, visitant també a Moià, el museu on hi han exposades totes les troballes fetes fins ara.

L'última sortida s'efectuà cap a la meravellosa Cerdanya on hi ha enclavada la cova de màxim recorregut de Catalunya: La Fou de Bor, amb 1.860 metres.

L'acte de clausura, on es lliuraren els diplomes i les medalles als cursetistes, fou acompanyat per la conferència donada pels senyors Carles Rivera i Ramon Viñas, de l'E.R.E. del C.E. Catalunya, sobre la campanya a l'Atlas marroquí de l'any 1971.

Una de les coses que hem pogut donar-nos més compte és que entre els cursetistes, i també entre monitors i cursetistes, hi ha ha-

gut un grau de germanor i convivència molt gran. Tots junts formàvem una veritable colla perseguint un mateix ideal, en aquest cop l'amor a la natura i el seu món subterrani. Potser això ha estat degut en part a que moltes de les sortides es realitzaren conjuntament. Com a cloenda del Curset, monitors i cursetistes es reuniren a la Cova de Mura per celebrar un dinar de comiat. La setmana següent, al Centre, es projectaren les pel·lícules i diapositives de tot el Curset.

Desitgem a tots els cursetistes que aquests tres mesos d'iniciació a l'exploració subterrània hagin servit d'empenta d'una fructífera carrera espeleològica. Si això s'acompleix, l'èxit del Curset haurà estat total. Que així sigui.

DADES DEL CURSET

Cursetistes:	33	Cavitats explorades:	29
Nois:	19	Coves:	8
Noies:	14	Avencs:	21
Monitors:	18	Assistència a les	
Sortides pràctiques:	10	conferències:	76'3 %
Classes teòriques i		Assistència a les sortides:	92'2 %
conferències:	10		

Monitors, col·laboradors i cursetistes que han realitzat amb aprofitament aquest XI Curset d'iniciació a l'espeleologia.

1er. grup:

Monitors: Valentí Esteva
Pere Palà
Pere Gutiérrez
Ramon Giravent

Cursetistes: Jesús Pérez
Miquel A. Pérez
Montserrat Pons
Ester Moncunill
Josep M. Duch
Josep Anton Ribas
Joan Del Toro
Antoni Sánchez

2on. grup:

Monitors: Enric Prat
Paulina Ballbè
Pau Blanch
Alfons Ruiz

Cursetistes: Josep Germain
Ramon Rius
Pere Morató
Angelina Pons
Francesca Turu
Mercè Mulet

3er. grup:

Monitors: Jaume Centelles
Jordi Marcet
Josep Verderi
Ricard Vilanova
Salvador Vives

Cursetistes: Eduard Vives
Manuel Vives
Florenci Bayés
Manuela Ariza
Lurdes Clotet
M.ª Josepa Fuentes
Dolors Moya

4art. grup:

Monitors: Antoni Serra
Salvador Mesalles
Agustí Beltri

Cursetistes: Joan Segura
Joan Boixader
Josep Joanich
Ramon Badia
Marian Masana
Cristina Ballbè
Mercè Pons

5è. grup:

Monitors: Antoni Cano
Amadeu Valls

Cursetistes: Benvingut Vallés
Josep Lluís Gómez
M.ª Carme Calsina
Blancaneus Margarit
Araceli Gonell

Cal agrair la col·laboració dels senyors Esteve Petit, Montserrat Jardí, Joaquim Gràcia, Carles Rivera, Ramon Viñas, Jaume Morera, Rafael Pizà i Ramon Pineda.

Excursions realitzades

Solament es relacionen les que es comuniquen a la Vocalia.

Sortides *d'espeleologia* per membres de la S.I.S.

— 30 juliol. — Cova des Moros (Lloseta - Mallorca), per S. Vives, J. Portell, A. Espàrrech i Ll. Romeu.

— 23 setembre. — Avenc de les Piques (St. Llorenç), per N. Satorras, J. Centelles, E. Prat, J. Verderi i S. Vives.

— 30 setembre. — Prospeccions al torrent maleït (Serra de l'Obac), per E. Prat, J. Verderi, J. Centelles i S. Vives.

— 15 octubre. — Avenc del Montcau (St. Llorenç), per J. Segura, J. Centelles, S. Vives i amics.

— 21 octubre. — Avenc de les Pedres (Can Sallent), per E. Prat, J. Centelles, J. Verderi i S. Vives.

— 5 novembre. — Missa a l'església d'Ager (Montsec d'Ares, Lleida), amb motiu del primer aniversari de la mort del nostre company Miquel Altimiras i Duré. Després, col·locació d'una corona i un ram de flors, al peu de l'Avenc del Graller Gran del Boixaguer, on s'esdevingué el fatal accident. Assistiren 33 persones.

— 25 i 26 novembre. — Sortida col·lectiva de cursetistes i monitors del XIè. Curset, a la cova de Mura. S'explorà també l'Avenc dels Codolosos. Es féu un dinar de germanor.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Carretera Martorell, 58

Telèfon 298 14 88

**CARLES
ALTIMIRA**

Treballs de Fusteria industrial i per a la Construcció.
Especialitzat en la construcció d'esquís d'encàrrec.
Reparacions i lloguer d'esquís.

Carretera de Montcada, 59 - Telèfon 297 50 76 - T E R R A S S A

CAMISERIA I CONFECCIONS

ORLEY

de VÍDUA PRAT

Carrer de Sant Pere, 29 - TERRASSA - Telèf. 298 55 51

Deportes   Alpinos

li ofereixen
el millor assortiment en

TOTA MENA D'ARTICLES
PER ESPORT.

RUTLLA, 31 - TERRASSA - Telèf. 297 40 69

Arimón, 25

SABADELL

F O T O S

francino

Major, 9

Telèfon 297 28 33

T E R R A S S A